فیش منبر

موضوع:

شرح احادیث منتخب کتاب خصال

سخنران:

مقام معظم رهبری

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه‌السلام عَنْ أَبِيهِ عليه‌السلام قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى‌الله‌عليه‌وآله: مَا مَحَقَ الْإِيمَانَ مَحْقَ الشُّحِّ شَيْءٌ ثُمَّ قَالَ إِنَّ لِهَذَا الشُّحِّ دَبِيباً كَدَبِيبِ النَّمْلِ وَ شُعَباً كَشُعَبِ الشِّرْكِ.

امام صادق از پدرشان واجدادشان نقل می‌کنند که رسول خدا می‌فرماید: هیچ چیز مثل شُح (حرص همراه بخل) ایمان را نابود نمی‌کند؛ سپس فرمود شُح یک حرکتی دارد مثل حرکت مورچه که خیلی محسوس نیست و شاخه‌های مختلفی دارد مانند شرک که انواع و اقسامی دارد.

خصال، ج ۱، ص ۲۶

حرص همراه بابخل؛ خطرناک‌ترین آفت ایمان

[پیامبر اکرم می‌فرماید:] «مَا مَحَقَ الْإِيمَانَ مَحْقَ الشُّحِ شَيْءٌ»: چیزهایی که ایمان انسان را مَحق می‌کند یعنی محو می‌کند و از بین می‌برد، متعدّد است؛ چون این ایمانی که در دل ما هست آفاتی دارد که اگر این آفات و این امراض به انسان برسد، ایمان او از بین خواهد رفت و ایمان را مَحق می‌کند؛ لکن [رسول اکرم] می‌فرمایند در بین همه‌ی این آفات، هیچ‌کدام

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

تأثیر «شُح» را ندارند؛ شُح از همه چیز بیشتر تأثیر دارد در مَحق ایمان و از بین بردن ایمان انسان.

حالا شُح چیست؟ شُح عبارت است از حرص همراه بخل؛ این حالتی که انسان در خود و در خیلی از مردم متأسفانه در همه‌ی ادوار مشاهده می‌کند؛ میل شدید به جمع‌آوری مال، ثروت، زخارف دنیوی بدون اینکه چیزی از آن را نفقه و صدقه‌ی در راه خدا بدهد. یک‌وقت هست که کسی میل دارد ثروت را جمع کند و بدهد به دیگران، یعنی کسب کند و انفاق کند؛ این شُح نیست؛ معنای شُح این است که انسان بخواهد مال را و زخارف دنیوی را برای خودش جمع کند؛ همین حالتی که متأسفانه خیلی‌هایمان دچارش هستیم: دائم اضافه کنیم، دائم بر روی هم انباشته کنیم تا آنجایی که می‌شود و دستمان می‌رسد؛ حالا یا پول نقد یا اشیاء قیمتی یا خانه‌ی کذائی یا از این قبیل؛ این شُح است. می‌فرماید که این آفت از همه ی آفات ایمان خطرناک‌تر است. لذا دریک آیه‌ای از آیات قرآن، آنجایی که امر به صدقه و انفاق می‌کند و میفرماید که این صدقه را ندادند واین انفاق را نکردند، بعد می‌فرماید: ﴿فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ ... بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ﴾[1]؛ این همان شُح است؛ این شُح موجب شد که نفاق در دل اینها به وجود بیاید. نفاق یعنی همین نابود شدن ایمان؛ آنچه در باطن انسان هست که انسان، ظواهر خود را با آن بواطن تطبیق می‌کند؛ آن ایمانی که موجب بود انسان نماز بخواند، ذکر بگوید، توجّه کند، آن ایمان از بین می‌رود، [ولی] ظواهر

[1] سوره توبه بخشی از آیه۷۷

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

محفوظ است، این می‌شود نفاق؛ لذا در آیهی شریفه ی سوره ی حشر است [که می‌فرماید]: ﴿وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُوْلَئِکَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾[۲]؛ فلاح را در این آیهی شریفه مترتّب فرموده است براینکه انسان از شُحّ نفْس خودش درامان بماند ومحفوظ بماند. این، آن آفت بزرگی [است] که همهی ماها بایستی از أن وافعاً بترسیم که اوّل ضرری که می‌زند، این است که آن جوهر اصلی را از اثُمَّ قَالَ إِنَّ لِهَذَا الشُّحِّ دَبِيباً كَدَبِيبِ الثَّمْلِ))؛ بعد می‌فرماید: ابن جور هم نیست که شما خیال کنید که این حالت شُح وحرص ودنیاطلبی یکباره عارض شما می‌شود تا بفهمید تغییر حال خودتان را واز أن بوهیز کنید؛ مثلاً شب انسان بخوابد، صبح بلند شود ببیند دجار شُح و حرص وبُخل شده؛ نه، تدریجی حرکت می‌کند. ((دبیب)) یعنی لغزیدن، آرام آرام بیش آمدن؛ می‌فرماید این شُح، دبیبی دارد مثل دبیب مورجه، دبیب نمل؛ مورچه چطور آرام آرام [حرکت می‌کند،] اینجا است، یک لحظه غفلت می‌کنید می‌بینید دو متر آمده جلوتر، در حالی که حرکت او خیلی محسوس نیست؛ این حالت در انسان بتدریج ریشه می‌دواند. اگر انسان وارد مسابقهی جمع ثروت شد دیگر خلاصی ندارد؛ از اول باید جلویش راکَرفت، وَالّا اکَر انسان میدان داد به این حالت، این حالت بتدریج می‌آید وهمین طور آرام آرام بدون اینکه انسان خودش بفهمد، یک وقت می‌بینند ما دیروز یک طلبه‌ای بودیم، دریک خانهی سادهای زندگی می‌کردیم، یک زندگی سادهای داشتیم، حالا اکر چنانچه یک خاندی چنین وچنان به ما داده

[۲] سوره حشر آیه ۹

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

نشود دادمان بلند است؛ یا در آن جنان خانهای، آنچنان زندگیای، آن چنان درآمدی هستیم، درعین حال باز شِکوه داریم وباز دنبالش هستیم. ما با چند سال بیش جه فرقی کردیم؟ همان طلبه هستیم دیکر، تفاوتی نکرده‌ایم، امّا ببینید این آرام آرام آرام ما را ازیک جا به یک جای دیکر، ازیک نقطه به یک نقطهی دیکر حرکت می‌دهد؛ لذا باید انسان مراقب خودش باشد.

«وَ شُعَباً کَشُعَبِ الشِّرَکِ»؛ این [شُح] شعبه‌هایی هم دارد، طُرُق مختلفی، شاخه‌های مختلفی دارد وسراغ همه کس یک جور نمی آیدا هرکسی نقطه ضعفی دارد که از آن نقطه ضعف وارد می‌شود؛ مثل شرکا انسان سلب می‌کند.

۱۳۸۱/۹/۱۹

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.